

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

31.08.2026 ел

КАРАР

Баулы шәһәре

№99

Баулы муниципаль районында
гражданнар оборонасын оештыру
һәм алып бару турында
Нигезләмәне раслау турында

«Гражданнар оборонасы турында» 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы Федераль законы, Россия Федерациясе Хөкүмәтенң «Россия Федерациясендә гражданнар оборонасы турында Нигезләмәне раслау хақында» 2007 елның 26 ноябрәндәге 804 номерлы карары, Россия Федерациясе гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен бетерү министрлыгының «Муниципаль районнарда һәм оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында Нигезләмәне раслау турында» 2008 елның 14 ноябрәндәге 687 номерлы боерыгы нигезендә Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӨ:

1. Баулы муниципаль районында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында кушымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.

2. Баулы муниципаль районы предприятиеләре, оешмалары житәкчеләренә, милек формасына һәм ведомствога бәйсез рәвештә, үзләре житәкли торган предприятиеләрдә, оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы Нигезләмәне әлеге карар нигезендә эшләргә тәкъдим итәргә.

3. Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты карарларының үз көчләрен югалткан дип танырга:

- «Баулы муниципаль районында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы Нигезләмәне раслау хақында» 2021 елның 29 ноябрәндәге 211 номерлы карарын;

- «Баулы муниципаль районы Башкарма комитетының 2021 елның 29 декабрәндәге 211 номерлы карары белән расланган Баулы муниципаль районында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында Нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хақында» 2024 елның 12 апрелендәге 62 номерлы карарын;

- «Баулы муниципаль районы Башкарма комитетының 2021 елның 29 декабрендәге 211 номерлы карары белән расланган Баулы муниципаль районында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында Нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 175 елның 12 декабрендәге 175 номерлы карарын.

4.Өлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында ([www.http://pravo.tatarstan.ru](http://pravo.tatarstan.ru)) һәм Баулы муниципаль районы сайтында ([www.https://bavly.tatarstan.ru](https://bavly.tatarstan.ru)) бастырып чыгарырга.

5. Өлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз җаваплылыгымда калдырам.

Баулы муниципаль районы
Башкарма комитеты җитәкчесе

Д.Л. Бакиров

Баулы муниципаль районы
Башкарма комитетының
2026 елның 31 августындагы
99 номерлы карары белән
РАСЛАНГАН

Баулы муниципаль районында гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турында НИГЕЗЛӘМӘ

1. Өлеге Нигезләмә «Гражданнар оборонасы турында» 1998 елның 12 февралендәге 28-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә гражданнар оборонасы турында Нигезләмәне раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2007 елның 26 ноябрендәге 804 номерлы карары, Россия Федерациясе гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгының «Муниципаль берәмлекләрдә һәм оешмаларда гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару турындагы нигезләмәне раслау турында» 2008 елның 14 ноябрендәге 687 номерлы боерыгы нигезендә эшлэнгән һәм гражданнар оборонасын алып баруга эзерлекнең төп юнәлешләрен, шулай ук Татарстан Республикасы Баулы муниципаль берәмлегендә гражданнар оборонасы буенча төп чараларны билгели.

2. Гражданнар оборонасы чаралары Баулы муниципаль районында Татарстан Республикасының «Баулы муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек кысаларында оештырыла. Авыл җирлекләрендә гражданнар оборонасын алып бару тәртибе Баулы муниципаль районында гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек тәртибе белән билгеләнә.

3. Гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек халыкны яклауга һәм халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәтләргә мобилизация чорында, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында килеп чыга торган хәвеф-хәтәрләрдән яклауга эзерлек чараларын вакытында үтәүдән гыйбарәт һәм гражданнар оборонасы, гадәттән тыш хәлләргә кисәтү һәм бетерү мәсьәләләре буенча төп чараларны күздә тоткан еллык план (алга таба - Планлы төп чаралар) нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының бер елга төп чаралар планы Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан эшләнә һәм Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының территориаль органы – гражданнар оборонасы бурычларын һәм Татарстан Республикасында гадәттән тыш хәлләргә кисәтү һәм бетерү бурычларын хәл итәргә махсус вәкаләтле орган белән килештерелә.

Оешманың бер елга төп чаралары планы оешманың гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур бүлекчәсе (хезмәткәрләре) тарафыннан эшләнә һәм Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты белән килештерелә, ә федераль башкарма хакимият органы карамагындагы оешма тиешле федераль башкарма хакимият органы белән өстәмә килештерелә.

Гражданнар оборонасын алып баруга эзерлек буенча төп чараларны планлаштыру Баулы муниципаль районы территориясендә һәм оешмаларда хәвеф-хәтәр килеп чыкканда, мобилизация чорында, сугыш хәле гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында вазгыятьне һәрьяклап бәяләүне исәпкә алып башкарыла.

5. Муниципаль дәрәжәдә гражданнар оборонасын алып бару Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы (алга таба – ГО һәм ЗН планы) нигезендә, ә оешмаларда - оешмаларның гражданнар оборонасы планнары нигезендә гамәлгә ашырыла һәм Баулы муниципаль районы территориясендә халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәтләргә мобилизация чорында, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында килеп чыга торган куркынычлардан яклау чараларын үтәүдән гыйбарәт.

6. ГО һәм ЗН планы гражданнар оборонасы һәм мобилизация чорында барлыкка килә торган, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында, ә оешмаларда - гражданнар оборонасы планыннан һәм Баулы муниципаль районы халкын яклау планыннан тиешле өземтәләргә исәпкә алып, аларның күләмен, оешмасын, тәэмин итү тәртибен, ысулларын һәм вакытларын билгели.

Тыныч вакытта табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләргә гражданнар оборонасы һәм бетерү чараларын үтәү Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының гадәттән тыш хәлләргә кисәтү һәм бетерү буенча гамәлләр планы нигезендә, ә оешмаларда оешмалар эшчәнлегенә тиешле планнары белән башкарыла.

6.1. Баулы муниципаль районында гражданнар оборонасы гамәлләрен үтәүне тәэмин итү Баулы муниципаль районы һәм Баулы муниципаль районы гражданнар оборонасы идарәсе, көчләре һәм чаралары белән Татарстан Республикасының гадәттән тыш хәлләргә кисәтү һәм бетерү территориаль подсистемасы органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Баулы муниципаль районының җирле үзидарә органнары җирле дәрәжәдәге гражданнар оборонасы буенча чаралар үткөрүне тәэмин итүче оешмаларның исемлеген билгели.

7. Баулы муниципаль районының җирле үзидарә органнары гражданнар оборонасы

өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында гражданнар оборонасы өлкәсендәге вәкаләтләр нигезендә көчләр, акчалар, гражданнар оборонасы объектлары, матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар әзерлиләр, гражданнар оборонасы чараларын планлаштыралар һәм гамәлгә ашыралар.

8. Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты карары белән Баулы муниципаль районының коткару хезмәтләре (хәбәр итү һәм элемент, янгынга каршы, жәмәгать тәртибен саклау, юл, транспорт, коммуналь-техник, санитар-эпидемиологик күзәтчелек, медицина, сәүдә һәм туклану, ягулык һәм майлау материаллары белән тәмин итү, инженерлык, энергетика, хайваннарны һәм үсемлекләрне яклау һәм башкалар) төзелергә мөмкин, аларны оештыру һәм эшчәнлек тәртибе коткару хезмәтләре турындагы тиешле нигезләмәләрдә билгеләнә.

Баулы муниципаль районының коткару хезмәте составына гражданнар оборонасы буенча чаралар үткөрү, һәлакәттән коткару формированиеләренәң гамәлләрен һәрьяклап тәмин итү һәм хәвеф-хәтәр килеп чыккан очракта башка кичектергесез эшләрне башкару өчен билгеләнгән идарә органнары, гражданнар оборонасы көчләре һәм чаралары керә.

Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан төзелә торган коткару хезмәтләренәң төре һәм саны гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы нигезендә башкарыла торган бурычларның күләмен һәм характерын исәпләү нигезендә билгеләнә.

Баулы муниципаль районының коткару хезмәте турындагы нигезләмә төзелә торган коткару хезмәте тарафыннан эшләнә, Татарстан Республикасының тиешле коткару хезмәте җитәкчесе белән килештерелә һәм Баулы муниципаль районының Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан раслана.

Баулы муниципаль районының гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын булдыру һәм әзерлеген тәмин итү буенча методик җитәкчелек, шулай ук бу өлкәдә Баулы муниципаль районы территориясендә контроль Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгы һәм Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

9. Эвакоприем чараларын планлаштыру, әзерләү һәм үткөрү өчен Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты тыныч вакытта алдан ук Баулы муниципаль районының эвакоприем комиссиясен төзи.

Баулы муниципаль районының эвакоприем комиссиясен Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенәң социаль мәсьәләләр буенча урынбасары җитәкли.

Баулы муниципаль районының эвакоприем комиссиясе эшчәнлегенә Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының Гражданнар оборонасы җитәкчесе тарафыннан раслана торган Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының эвакоприем комиссиясе турында Нигезләмә белән регламентлана.

10. Гражданнар оборонасы көчләре тыныч вакытта табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү чараларында катнашу өчен җәлеп ителергә мөмкин.

Гадәттән тыш хәлләр нәтижеләрен бетерү өчен тыныч вакытта Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын җәлеп итү турында карарны Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының гражданнар оборонасы җитәкчесе кабул итә.

11. Баулы муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасына җитәкчелекне Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе башкара.

Баулы муниципаль районының гражданнар оборонасы житекчесе гражданнар оборонасы белән идарә итүне гамәлгә ашыручы тиешле органнар, коткару хезмәтләренә идарә органнары, Баулы муниципаль районының эвакуация комиссиясе, Баулы муниципаль районы территориясендә сугыш вакытында һәм гадәттән тыш хәлләрдә оешмаларның тотрыклылыгын арттыру комиссиясе һәм гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатыннан төзелә торган башка органнар аша житекчелек итә.

Гражданнар оборонасын оештыру һәм алып бару максатларында Баулы муниципаль районының гражданнар оборонасы житекчесе боерыклар һәм күрсәтмәләр чыгара.

Баулы муниципаль районы гражданнар оборонасы житекчесенә гражданнар оборонасы өлкәсендә аның компетенциясе чикләрендә чыгарылган боерыкларын һәм күрсәтмәләрен тиешле вазыйфаи затлар һәм гражданнар үтәргә тиеш.

Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты житекчесе гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау чараларын оештыру һәм үткөрү өчен шәхсән җаваплы.

12. Баулы муниципаль районында гражданнар оборонасы белән идарә итүне гамәлгә ашыручы орган булып Баулы муниципаль районы җирле үзидарә органнарының гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур бүлекчәсе тора.

Баулы муниципаль районы башкарма комитеты Баулы муниципаль районы җирле үзидарә органнарының гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур бүлекчәсен туплауны (билгеләүне) гамәлгә ашыра, аның вазыйфаи бурычларын һәм штат расписаниесен эшли һәм раслый, ә оешмаларда оешма житекчеләре.

Баулы муниципаль районы җирле үзидарә органнарының гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур бүлекчә житекчесе турыдан-туры Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты житекчесенә буйсына. Оешмаларның гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле структур бүлекчәләре (хезмәткәрләре) оешма житекчеләренә буйсына.

13. Гражданнар оборонасы буенча чараларны оешкан һәм планлы гамәлгә ашыруны тәмин итү, шул исәптән фаразлана торган һәм килеп туган куркынычлар турында халыкка үз вакытында хәбәр итү максатларында, Баулы муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасы өлкәсендә мәгълүмат җыю (алга таба - мәгълүмат) һәм аны алмашу оештырыла.

Баулы муниципаль районы территориясендә мәгълүмат җыю һәм алмашу I һәм II класслы куркыныч житештерү объектларынан файдаланучы җирле үзидарә органнары, оешмалар, шулай ук Баулы муниципаль районы территориясендә урнашкан билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы категорияләренә кертелгән оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Оешмалар мәгълүматны Баулы муниципаль районы Башкарма комитетына һәм федераль башкарма хакимият органнарының үзләре эшчәнлек өлкәсенә караган яисә карамагында булган территориаль органына (Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте башкарма органына) тапшыралар.

Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы башкарма комитеты мәгълүматны Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә башка башкарма органнарына тапшыра.

14. Баулы муниципаль районы территориясендә гражданнар оборонасы чаралары

Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Россия Федерациясе Президенты, Россия Федерациясе Хөкүмәте, Татарстан Республикасы Рәисе, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты, Россия ГХМ, Россия ГХМның ТР буенча Баш идарәсе, Баулы муниципаль районы норматив хокукый актлары һәм әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

15. Баулы муниципаль районының җирле үзидарә органнары гражданның оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында, законнарда билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә түбәндәге чараларны планлаштыралар һәм гамәлгә ашыралар:

15.1. Халыкны, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне яклауга һәм саклауга әзерлек буенча:

- халыкны эвакуацияләү чараларын планлаштыруны оештыру, әзерләү һәм үткөрү, Баулы муниципаль районында мобилизация чорында, сугыш хәле гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында килеп чыга торган хәвеф-хәтәрләрдән саклану ысулларын әзерләү;

- Баулы муниципаль районы формированиеләре һәм хезмәтләренә шәхси составын әзерләү;

- гражданның оборонасы курсларын һәм гражданның оборонасы буенча уку-консультация пунктларын булдыру, җиһазлау һәм аларның эшчәнлеген оештыру йә халыкның тиешле төркемнәрен курсларда укуны тәмин итү һәм халыкка гражданның оборонасы өлкәсендә башка оешмаларда консультация хезмәтләре күрсәтү;

- гражданның оборонасы буенча өйрәнүләр һәм күнегүләр үткөрү;

- Баулы муниципаль районы территориясендәге оешмаларның хезмәткәрләрен, шәхси составын, хезмәт җитәкчеләрен әзерләүне оештыру-методик җитәкчелек итү һәм тикшереп тору;

- Гражданның оборонасы өлкәсендә белемнәрен пропагандалау.

15.2. Мобилизация чорында, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында килеп чыга торган куркынычлар турында халыкка хәбәр итү буенча:

- халыкка үзәкләштерелгән хәбәр итү системасын даими әзер торышта тоту, аны реконструкцияләү һәм модернизацияләү;

- кешеләр күпләп була торган урыннарда халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирүнең махсуслаштырылган техник чараларын урнаштыру;

- Россия Федерациясенең бердәм электр элементәсе челтәре чараларыннан, радио, чыбыклы һәм телевизион тапшырулар челтәрләреннән һәм чараларыннан, мәгълүмат тапшыруның башка техник чараларыннан комплекслы файдалану;

- Гражданның оборонасы өлкәсендә мәгълүмат җыю һәм аны алмашу.

15.3. Халыкны эвакуацияләүгә әзерлек, матди һәм мәдәни кыйммәтләрне яклауга һәм яклауга әзерлек буенча:

- халыкны эвакуацияләү чараларын планлаштыруны оештыру, әзерләү һәм үткөрү, мөмкин булган хәвефле зоналарда матди һәм мәдәни кыйммәтләрне яклауга әзерләү, шулай ук мобилизация чорында, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында эшчәнлекләрен давам итүче оешмаларның хезмәткәрләрен һәм мөмкин булган хәвефле зоналарда гражданның оборонасы чараларын үтәүне тәмин итүче оешмаларның хезмәткәрләрен тарату;

- эвакуационный органнар төзү һәм аларның эшчәнлеген оештыру, шулай ук аларның шәхси составын әзерләү;

- Баулы муниципаль районын халыкны урнаштыру, мөмкин булган хәвеф-хәтәр зоналарыннан эвакуацияләнергә тиешле матди һәм мәдәни кыйммәтләрне яклау өчен эзерләү.

15.4. Халыкка индивидуаль һәм күмәк яклау чаралары бирү буенча:

- гражданнар оборонасының саклау корылмаларын һәм аларның техник системаларын билгеләү һәм аларга техник хезмәт күрсәтү буенча файдалануга даими эзерлектә тоту, аларны саклап калу;

- тыныч вакытта, гражданнар оборонасын аны аны алып баруга эзерлеккә китергәндә һәм аны алып барганда, халыкны яшерү өчен, жир асты киңлегенә башка корылмаларын һәм башка корылмаларын алып барганда җайланма;

- тыныч вакытта гражданлык оборонасын аны аны аны алып баруга эзерлеккә китергәндә һәм аны алып бару барышында гадиләштерелгән эчке җиһазлары һәм иң гадитиптагы яшеренүләре булган гражданнар оборонасының тиз төзелә торган яклау корылмаларын тыныч вакытта эзерләү;

- гражданнар оборонасының яклау корылмаларында, жир асты киңлекләренә заглубалы биналарында һәм башка корылмаларында халыкның яшеренүен тәмин итү;

- халыкны индивидуаль яклау чараларын билгеләү буенча туплау, саклау, агарту һәм алардан файдалану;

- халыкка индивидуаль яклау чараларын бирүне һәм коллектив яклау чараларын билгеләнгән вакытта бирүне тәмин итү.

15.5. Яктылык һәм башка төр маскировка буенча:

- маскировкага тиешле объектлар исемлеген билгеләү;

- хәзерге җиңелү чараларын кулланганда ихтимал максатлар булган оешмаларны комплекслы маскировкалауны гамәлгә ашыру планнарын эшләү;

- гражданнар оборонасы буенча билгеләнгән тәртиптә категорияләргә кертелгән оешмаларны яктылык маскировкасы һәм маскировканың башка төрләре буенча чаралар уздыру өчен кирәкле матди-техник чаралар запасларын билгеләү буенча даими файдалануга эзер килеш булдыру һәм аларга ярдәм итү;

- яктылык һәм маскировканың башка төрләре буенча чаралар уздыру өчен кирәкле материал-техник чаралар запасларын билгеләү буенча файдалануга даими эзерлек хәлендә булдыру һәм аларны хуплау.

15.6. Мобилизация чорында, хәрби хәлнең гамәлдә булу чорында, сугыш вакытында барлыкка килә торган куркыныч барлыкка килгән очракта авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару буенча:

- Баулы муниципаль районының һәм Баулы муниципаль районының авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару өчен Татарстан Республикасының гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү территориаль подсистемасының тиешле көчләрен һәм гражданнар оборонасы чараларын булдыру, җиһазлау һәм эзерләү, шулай ук аларның гамәлләрен планлаштыру;

- авария-коткару һәм башка ашыгыч эшләрне һәрьяклап тәмин итү өчен матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын билгеләү буенча файдалануга даими эзерлектә булдыру һәм ярдәм итү.

15.7. Мобилизация чорында, хәрби хәлнең гамәлдә булу чорында, сугыш вакытында барлыкка килә торган хәвеф-хәтәрләр нәтижәсендә зыян күргән халыкның беренче чиратта тормыш-көнкурешен тәмин итү буенча:

- халыкның беренче чираттагы тормыш тээмин ителешен планлаштыру һәм оештыру;

- матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын билгеләү буенча файдалануга даими эзерлектә булдыру һәм ярдәм итү;

- халыкка коммуналь-көнкүреш хезмәтләре күрсәтү;

- мобилизация чорында, хәрби хәлнең гамәлдә булу чорында, сугыш вакытында барлыкка килә торган куркынычлар нәтижәсендә зыян күргән халык арасында санитария-гигиена һәм эпидемиягә каршы чаралар үткөрү;

- дөвалау учреждениеләренә зыян күрүчеләрне эвакуацияләүне тормышка ашыру;

- кирәкле дөвалау базасын жәелдерү, аны газ, энергия, су белән тээмин итүне оештыру;

- халыкка беренче ярдәм күрсәтү;

- тораксыз калган халыкның санын билгеләү;

- зыян күргән халыкны урнаштыру өчен аннан файдалану мөмкинлеген билгеләү, вакытлыча урнаштыру һәм туклану пунктларында тораксыз калган кешеләрне урнаштыру, сакланып калган торак фондын инвентарьлаштыру һәм аның торышын бәяләү;

- халыкка мәгълүмати-психологик ярдәм күрсәтү.

15.8. Мобилизация чорында, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында барлыкка килә торган хәвеф-хәтәрләр нәтижәсендә барлыкка килгән янгыннарда каршы көрәш буенча:

- муниципаль янгын саклау эшчәнлеген оештыру, аны гражданнар оборонасы өлкәсендә эзерләүне оештыру һәм янгыннан саклануның башка төрләре белән хезмәттәшлек итү;

- авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр үткөрелгән районнарда һәм гражданнар оборонасы категорияләренә билгеләнгән тәртиптә кертелгән оешмаларда янгыннарны сүндерүне оештыру.

15.9. Радиоактив, химик, биологик яки башка йогышлы (пычрануга) дучар булган районнарны ачыклау һәм билгеләү буенча:

- радиация, химик, биологик торыш мониторингының методларын һәм техник чараларын камилләштерү, шул исәптән азык-төлекнең һәм әйләнә-тирә мохит объектларының радиация һәм пычрану дәрәжәсен радиоактив, химик һәм биологик матдәләр белән бәяләү;

- радиоактив пычрануга дучар булган территорияләрдә радиация саклану режимнарын кертү.

15.10. Халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү буенча:

- дезактивлаштыручы, дегазацияләүче һәм дезинфекцияләүче матдәләр һәм эремәләр запасларын алдан ук булдыру;

- халыкны санитар эшкәртү өчен көчләрне булдыру һәм жиһазлау, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә эзерләү;

- халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрне махсус эшкәртү буенча чаралар үткөрүне оештыру.

15.11. мобилизация чорында, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында барлыкка килә торган хәвеф-хәтәрләр нәтижәсендә зыян күргән районнарда тәртипне торгызу һәм саклау буенча:

- жәмәгать тәртибен саклау көчлөрен булдыру һәм жиһазлау, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә әзерләү;

- жәмәгать тәртибен торгызу һәм саклау, гражданнар оборонасы көчлөрен күрсәтү һәм халыкны эвакуацияләү маршрутларында юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү;

- һәләкәттән коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару өчен гражданнар оборонасы көчлөренең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итү;

- зарарлану учакларында үткәрү режимын гамәлгә ашыру һәм жәмәгать тәртибен саклау;

- Эчке эшләр органнары тарафыннан мәжбүри сакланьрга тиешле объектларны, шартнамәләр буенча юридик һәм физик затларның мөлкәтен саклауны көчәйтү, караусыз калган мөлкәтне саклау буенча чаралар күрү.

15.12. Мобилизация чорында, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында кирәкле коммуналь хезмәтләрнең эшчәнлеген ашыгыч торгызу мәсьәләләре буенча:

- коммуналь хезмәтләрнең хәрби вакыт шартларында эшләргә әзерлеген тәмин итү һәм аларның гамәлләрен планлаштыру;

- газ, энергия, су белән тәмин итү һәм су бүлөп бирү системаларын ремонтлау өчен жиһазлар һәм запас частьләр запасларын булдыру;

- суны чистарту, төчеләндерү һәм транспортировкалау өчен мобиль чаралар резервын булдыру һәм әзерләү;

- суүткәргеч станцияләрдә реагентларның, реактивларның, консервантларның һәм дезинфекцияләү чараларының кирәкле запасларын булдыру;

- резервуар һәм емкостьлар запасы, жыелма-жыю торбаүткәргечләре, мобиль резерв һәм автоном энергия чыганаclarы, халыкны коммуналь тәмин итүне оештыру өчен жиһазлар һәм техник чаралар булдыру.

15.13. Хәрби вакытта мәетләрне ашыгыч җирләү буенча:

- мөмкин булган җирләү урыннарын алдан (тыныч вакытта) билгеләү;

- мәетләрне җирләү чараларын тәмин итү өчен, шул исәптән махсуслаштырылган ритуаль оешмалар базасында, көчләрне һәм гражданнар оборонасы чараларын булдыру, әзерләү һәм аларның әзерлеген тәмин итү;

- һәләк булганнарның мәетләрне (калдыкларын) җирләү урыннарын жиһазлау;

- мәетләрне эзләү, аларны табу урыннарын теркәү, һәләк булганнарны чыгару һәм беренчел эшкәртү, танып белү һәм документлаштыру, һәләк булганнарны күчереп йөртү һәм җирләү эшләрне оештыру;

- санитар-эпидемиологик күзәтчелек оештыру.

15.14. Мобилизация чорында, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында барлыкка килә торган куркынычлар булганда халыкның исән калуы өчен кирәкле оешмаларның тотрыклы эшләвен тәмин итү буенча:

- Баулы муниципаль районы территориясендә оешмаларның тотрыклылыгын арттыру буенча комиссия төзү һәм аның эшен оештыру;

- икътисад һәм инфраструктура объектларын, шулай ук җитештерү чараларын төзелеш нормалары һәм гражданнар оборонасының инженер-техник чараларын гамәлгә ашыру кагыйдәләре таләпләре нигезендә рациональ урнаштыру;

- газ, энергия һәм су белән тәмин итү системаларының һәм чыганаclarының ышанычлылыгын арттыруга юнәлдерелгән чаралар эшләү һәм үткәрү;

- гражданнар оборонасының инженер-техник чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру;

- сугыш вакытында эшен дәвам итә торган икътисад объектларында һәлакәттән коткару һәм башка кичектергесез эшләрне планлаштыру, әзерләү һәм уздыру;
- житештерү процессын саклап калу һәм торгызу өчен кирәкле матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын алдан булдыру;
- документациянең иминият фондын булдыру;
- заманча зарарлану чаралары тәэсирендә житештерү фондларын яклауның нәтижәлелеген арттыру.

15.15. Гражданнар оборонасы көчләренең һәм чараларының даими әзерлеген тәэмин итү мәсьәләләре буенча:

- гражданнар оборонасы көчләрен заманча техника һәм жиһазлар белән тәэмин итү;
- гражданнар оборонасы көчләрен гамәлләргә әзерләү, гражданнар оборонасы буенча өйрәнүләр һәм күнегүләр үткөрү;
- гражданнар оборонасы көчләренең эшләрен планлаштыру;
- гражданнар оборонасы көчләрен һәм чараларын үзара хезмәттәшлек итү һәм җәлеп итү тәртибен билгеләү, шулай ук аларның гамәлләрен һәрьяклап тәэмин итү.

16. Оешмалар гражданнар оборонасы өлкәсендәге бурычларны хәл итү максатларында, законнарда билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә түбәндәге чараларны планлаштыралар һәм гамәлгә ашыралар:

16.1. Гражданнар оборонасы өлкәсендә халыкны әзерләү буенча:

- оешмалар эшчәнлегенең үзенчәлекләрен исәпкә алып һәм Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгы, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты һәм Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты карары белән расланган якинча программалар нигезендә оешмалар формироваиеләренең һәм хезмәтләренең шәхси составын әзерләүнең эш программаларын, шулай ук оешмалар хезмәткәрләренең гражданнар оборонасы өлкәсендәге эш программаларын эшләү;

оешмалар формироваиеләренең һәм хезмәтләренең шәхси составын, шулай ук гражданнар оборонасы өлкәсендәге оешмалар хезмәткәрләрен әзерләү;

- гражданнар оборонасы буенча өйрәнүләрне һәм күнегүләрне планлаштыру һәм үткөрү;
- гражданнар оборонасы өлкәсендәге оешмалар хезмәткәрләрен әзерләү өчен укыту матди-техник базасын булдыру һәм аны эш хәлендә тоту;
- гражданнар оборонасы өлкәсендә белемнәрне пропагандалау;
- оешма хезмәткәрләре белән гражданнар оборонасы буенча кереш инструктаж үткөрү программасын эшләү;
- оешмаларның яңа кабул ителгән хезмәткәрләре белән беренче ай эчендә гражданнар оборонасы буенча кереш инструктаж оештыру һәм үткөрү;
- гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләр буенча еллык инструктаж оештыру һәм уздыру.

16.2. Мобилизация чорында, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында килеп чыга торган куркынычлар турында халыкка хәбәр итү буенча:

- халыкка хәбәр итү системаларын, шул исәптән муниципаль һәм локаль халыкка хәбәр итү системаларын булдыру, реконструкцияләү һәм файдалануга даими әзерлек халәтендә тоту;
- кешеләр күпләп була торган урыннарда халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирүнең махсуслаштырылган техник чараларын урнаштыру;

- Россия Федерациясенең бердәм электр элементәсе челтәре чараларыннан, радио, чыбыклы һәм телевизион тапшырулар челтәрләреннән һәм чараларыннан, мәгълүмат тапшыруның башка техник чараларыннан комплекслы файдалану;

- гражданнар оборонасы өлкәсендә мәгълүмат җыю һәм аның белән алмашу.

16.3. Халыкка шәхси һәм күмәк яклау чаралары бирү буенча:

- гражданнар оборонасының оешмалар карамагындагы саклагыч корылмаларын билгеләнеше буенча файдалануга даими әзерлек хәлендә тоту һәм техник хезмәт күрсәтү;

- тыныч вакытта һәм гражданнар оборонасын аның карамагына китергәндә һәм аны алып бару барышында халыкны ышыклау өчен тирәнәйтелгән биналарны һәм җир астындагы башка корылмаларын җайлаштыру;

- гражданнар оборонасын тыныч вакытта әзерләү һәм аны алып барганда һәм аны алып бару барышында гадиләштерелгән эчке җиһазлары һәм иң гадилә типтагы ышык урыннары булган гражданнар оборонасының тиз төзелә торган саклау корылмаларын төзү;

- сугыш вакытында житештерү эшчәнлеген дәвам итүче оешмаларны инженерлык яклауны арттыру планнарын эшләү;

- оешмалар хезмәткәрләрен тәмин итү өчен шәхси яклау чараларын туплау, саклау, яңарту һәм билгеләү буенча файдалану;

- оешмалар хезмәткәрләренә шәхси яклау чараларын билгеләнгән срокларда бирү һәм бүлү планнарын эшләү.

16.4. Яктылык һәм маскировканың башка төрләре буенча:

- оешмаларның маскировкаканырга тиешле биналары һәм корылмалары исемлеген билгеләү;

- заманча җимерү чараларын кулланганда ихтимал максат булып торучы оешмаларны комплекслы маскировкакалауны гамәлгә ашыру планнарын эшләү;

- маскировкакалау чараларын үткөрү өчен кирәкле матди-техник чаралар запасларын билгеләү буенча файдалануга даими әзерлек халәтендә тоту һәм булдыру;

- билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы категорияләренә кертелгән оешмалар территорияләренең демаскировкакалау билгеләрен киметү буенча инженер-техник чаралар үткөрү.

16.5. Мобилизация чорында, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында килеп чыга торган куркынычлар булганда авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару буенча:

- штаттан тыш авария-коткару формироваииеләрен I һәм II класслы хәвефлелектәге хәвефле житештерү объектларыннан файдаланучы оешмалар белән булдыру, җиһазландыру һәм әзерләү, моңа мобилизация йөкләмәләре (заказлары) булмаган һәм федераль башкарма хакимият органының гражданнар оборонасы буенча чаралар үтәлешен тәмин итүче оешмалар исемлегенә кермәгән оешмалар һәм региональ һәм региональ гражданнар оборонасы буенча җирле дәрәжәдәге;

- Гражданнар оборонасы буенча чараларны үтәүне тәмин итүдә катнашу һәм кешеләрнең гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч янауға бәйле булмаган кичектергесез авария-торгызу эшләрен уздыру максатларында гражданнар оборонасы буенча билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы категорияләренә кертелгән оешмалар тарафыннан гражданнар оборонасы буенча чаралар үтәлешен тәмин итү буенча штаттан тыш формироваииеләр төзү, җиһазландыру һәм әзерләү;

- Гражданнар оборонасы көчләрәнең гамәлләрен һәрьяклап тәэмин итү өчен матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын билгеләү буенча файдалануга даими әзерлек халәтендә тоту һәм булдыру;

16.6. Мобилизация чорында, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында килеп чыга торган куркынычлар нәтижәсендә килеп чыккан янгыннарға каршы көрәш буенча:

- оешмалар тарафыннан янгыннарға каршы көрәш буенча штаттан тыш формованиеләр төзү, аларның гамәлләрен планлаштыру һәм янгыннан саклауның башка төрләре белән үзара хезмәттәшлекне оештыру;

- һәлакәттән коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкарылган районнарда янгыннарны сүндерү;

- билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы категорияләренә кертелгән объектларда янгыннарны сүндерү.

16.7. Радиоактив, химик, биологик һәм башка төрле пычрануга дучар булган районнарны ачыклау һәм билгеләү буенча:

гражданнар оборонасын күзәтү һәм лаборатор контроль челтәренә керүче учреждениеләр тарафыннан радиоактив пычрануга, химик, биологик яисә башка төрле зарарлануга дучар булган районнарны (территорияләренә) ачыклау, билгеләү өчен радиацион, химик һәм биологик разведка оештыру һәм үткөрү;

- оешмаларны радиациядән саклау режимнарын кертү;

- I һәм II класслы хәвефлелектәге хәвефле житештерү объектларынан файдаланучы оешмалар, шулай ук билгеләнгән тәртиптә гражданнар оборонасы категорияләренә кертелгән оешмалар һәм гражданнар оборонасы буенча чаралар үтәүне тәэмин итүче оешмалар тарафыннан күчмә (стационар) радиация һәм химик күзәтү постлары төзү;

- Гражданнар оборонасы көчләрен радиация, химик һәм биологик разведка һәм контроль чаралары белән тәэмин итү.

16.8. Халыкны санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләренә махсус эшкәртү буенча:

- Гражданнар оборонасы буенча билгеләнгән тәртиптә категорияләргә кертелгән һәм (яисә) житештерү эшчәнлеген сугыш вакытында дәвам итә торган хезмәткәрләренә санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, оешмаларның техникасын һәм территорияләрен махсус эшкәртү өчен гражданнар оборонасы көчләрен булдыру һәм җиһазлау, аларны гражданнар оборонасы өлкәсендә әзерләү;

- Гражданнар оборонасы буенча билгеләнгән тәртиптә категорияләргә кертелгән һәм (яисә) сугыш вакытында житештерү эшчәнлеген дәвам итүче оешмалар тарафыннан хезмәткәрләренә санитар эшкәртү, биналарны һәм корылмаларны зарарсызландыру, техниканы һәм территорияләрен махсус эшкәртү буенча чаралар үткөрүне планлаштыру һәм оештыру;

- дезактивацияләүче, дегазацияләүче матдәләр һәм эремәләр запасын алдан булдыру.

16.9. Мобилизация чорында, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында килеп чыга торган куркынычлар нәтижәсендә зыян күргән районнарда тәртипне торгызу һәм саклау буенча:

- җәмәгать тәртибен саклау көчләрен булдыру, аларны матди-техник чаралар белән тәэмин итү һәм гражданнар оборонасы өлкәсендә әзерләү;

- мөмкин булган көчлө жимерелү, радиоактив һәм химик зарарлану (пычрану) зоналары чикләрендә һәм зарарлану учакларында үткөрү режимын гамәлгә ашыру һәм жәмәгәт тәртибен саклау;

- Эчке эшләр органнары тарафыннан мәжбүри сакланырга тиешле оешмаларны, шартнамәләр буенча юридик һәм физик затларның мөлкәтен саклауны көчәйтү, караусыз калган мөлкәтне саклау буенча чаралар күрү.

16.10. Сугыш вакытында кирәкле коммуналь хезмәтләрнең эшләвен ашыгыч торгызу мәсьәләләре буенча:

- коммуналь хезмәтләрнең (авария хәлендәге, ремонт-торгызу формированиеләренең) сугыш чоры шартларында эшләргә эзерлеген тәэмин итү һәм аларның гамәлләрен планлаштыру:

- газ, энергия, су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агузының зарарланган системаларын ремонтлау өчен җайланмалар запасларын һәм запас частьлар булдыру;

- суны чистарту, төчеләндерү һәм транспортлау өчен мобиль чаралар резервын булдыру һәм эзерләү;

- суүткәргеч станцияләрендә реагентларның, реактивларның, консервантларның һәм дезинфекцияләү чараларының кирәкле запасларын булдыру;

- халыкка коммуналь хезмәтләр күрсәтүче оешмаларда резервуарлар һәм емкостьлар, жыю-сүтү торбаүткәргечләре, мобиль резерв һәм автоном энергия чыганаclarы, җайланмалар һәм техник чаралар булдыру.

16.11. Сугыш вакытында мәетләрне ашыгыч күмү буенча:

- махсус ритуаль оешмаларның мәетләрне күмү чараларын тәэмин итү өчен граждaннар обороны көчләрен һәм чараларын булдыру, эзерләү һәм эзерлеген тәэмин итү.

16.12. Мобилизация чорында, хәрби хәл гамәлдә булган чорда, сугыш вакытында барлыкка килә торган куркынычлар булганда халыкның исән калуы өчен кирәкле оешмаларның тотрыклы эшләвен тәэмин итү буенча түбәндәгеләр тора:

- икътисад объектлары эшчәнлегенә тотрыклылыгын арттыру мәсьәләләре буенча комиссияләр төзү һәм аларның эшен оештыру;

- граждaннар оборонының инженер-техник чараларын, шул исәптән төзелеш проектларын эшләү һәм гамәлгә ашыру;

- газ, энергия һәм су белән тәэмин итү системаларының һәм чыганаclarының ышанычлылыгын арттыруга юнәлдерелгән чаралар эшләү һәм үткөрү;

- сугыш вакытында эшен дәвам итүче оешмаларда һәлакәттән коткару һәм башка кичектергесез эшләрне планлаштыру, эзерләү һәм уздыру;

- житештерү процессын торгызу өчен кирәкле матди-техник, азык-төлек, медицина һәм башка чаралар запасларын алдан булдыру;

- заманча зарарлану чаралары тәэсирендә житештерү фондларын яклауның нәтижәлеген арттыру;

- документациянең иминият фондын булдыру.

16.13. Граждaннар обороны көчләренә һәм чараларының даими эзерлеген тәэмин итү мәсьәләләре буенча:

- граждaннар обороны көчләрен заманча техника һәм җайланмалар белән тәэмин итү;

- граждaннар обороны һәм коткару хезмәтләре буенча чараларны үтәүне тәэмин итү буенча авария-коткару формированиеләренә, штаттан тыш формированиеләренә

шәхси составы белән эшләү урыны буенча дәресләр үткәрү, гражданнар оборонасы буенча өйрәнүләр һәм күнегүләр үткәрү;

- Баулы муниципаль районында төзелә торган гражданнар оборонасы көчләре төркеме составында оешмаларның үзара хезмәттәшлегә һәм гражданнар оборонасы чараларын жәлеп итү тәртибен билгеләү.

17. Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районында гражданнар оборонасы чараларын финанслау гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

18. Вазыйфаи затларның һәм гражданнарның гражданнар оборонасы өлкәсендәге нормаларны һәм таләпләрне үтәмәве гамәлдәге законнар нигезендә җаваплылыкка китерә.
